848/10

Den 7. juli 2010 blev i sag nr. 77.097:

xxxxxx xxxx xxxxxxxx
xxxxxxxxx xx
xxxx xxxxxxxxxx

mod

Nykredit Forsikring A/S
Anker Heegaards Gade 8
1780 København V

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der har ulykkesforsikring i Nykredit Forsikring A/S, klager ved sin repræsentant over, at selskabet har afvist at yde forsikringsdækning i forbindelse med et anmeldt ulykkestilfælde.

Selskabet henviser til, at klageren udviste grov uagtsomhed.

Klageren, der er født i 1978, pådrog sig den 8/10 2007 skader på brystkasse og begge ben i forbindelse med fastklemning i en blandingstank til svinefoder. Af de optagne politirapporter fremgår bl.a.:

> "[8/10 2007] Uheldsstedet er en større svinefarm beliggende lidt vest for byen ... I en mindre hal/bygning er der opstillet et såkaldt vådfodringsanlæg. Anlægget kører automatisk og er styret fra en PC-er. Det starter flere gange i løbet af døgnet og fodrer svinene. I blandingstanken tilføres tørfoder som blandes med vand - nærmere 1 kg foder med 3 liter vand. Blandingstanken er anslået ca. 2 meter høj - og en diameter på anslået 2 meter. I tanken er anbragt nogle 'piskeris' som drives af en elmotor. Anlægget styres som nævnt af en PC-er og på denne kan man også udkoble anlægget. Ved siden af PC-eren er der på en tavle en hovedafbryder i form af en vridekontakt. Helt henne ved tanken er der desuden stikprop.
>
> Undersøgelsen viste at lugen til tanken - diameter ca. 50 cm - var fjernet og henlå på nogle træpaller ved siden af tanken. Lugen er ikke boltet fast og der er ingen sikkerhedsanordning i forbindelse med lugen. I tanken konstateredes at en af 'piskerisene' var bøjet - formentlig som følge af uheldet. Der henstod en trappestige ved siden af tanken. På eltavlen var vridekontakten/hovedafbryderen slået fra. Omhandlede stikprop var ikke afmonteret. Hvor vidt PC-eren havde udkoblet anlægget kunne p.t. ikke konstateres.
> …

Arbejdstilsynet ved tilsynsførende P.L.A. … ankom til stedet og besigtigede anlægget. Han konstaterede straks at omhandlede luge ikke var monteret efter foreskrifterne - d.v.s. boltet fast - så man ikke uforvarende kunne lukke op og kravle ind i tanken - eller lugen var ikke monteret med afbryder der afbrød maskineriet. Ejer/arbejdsgiver fik et strakspåbud og måtte ikke benytte anlægget før ovennævnte var ordnet.

…

Afhøring af

Driftsleder …[Klager] … [4/1 2008]

…

Vedr. rengøring af anlægget så står man ved lugen og renser tanken oppe fra med højtryksrenser og man er ikke nede i tanken - og afh. var af den opfattelse at det måske var 5 år siden at der sidst havde været nogen i tanken for vedligeholdelse. Den aktuelle dag ville afhørte tilse tanken og 'piskerisene' fordi de så ud til at være tyndslidte.

Afhørte startede i virksomheden den 5. december 2006 og blev dengang instrueret i hvordan han skulle forholde sig - d.v.s. anlægget på manuel betjening, hovedkontakten fra og stikket skulle hives ud. Dette havde han desværre ikke gjort den pågældende dag og mente at han alene var skyld i arbejdsulykken.

Afhørte oplyste at der ikke er nogen der fører tilsyn med rengøring af anlægget.

…

Vedr. selve hændelsen forklarede han [27/10 2007] at han den pågældende dag skulle rengøre maskinen. Dette foregår fra toppen hvor de spuler maskinen via lugen. Under rengøringen opdagede han at den var tyndslidt i bunden og dette ville han besigtige nærmere. Han var alene i rummet og gik hen til PC-styringsanlægget og stillede maskinen på manuel betjening. Afh. slukkede ikke på hovedafbryderen eller hev stikket ud. Afh. var af arbejdsgiveren blevet instrueret i brugen af maskinen og var helt klar over at han ikke havde overholdt procedurerne, bl.a. med at der skulle være en medarbejder mere i rummet - men begrundede dette med at det gik lidt hurtigt den dag.

Da han befandt sig i maskinen satte den pludselig i gang og afhørte fik klemt benene. Det lykkedes for ham at kravle op på 'piskerisene' hvorefter han blev slynget rundt. Han havde heldigvis en mobiltelefon på sig og fik tilkaldt en kollega der fik slukket maskinen. Afh. havde heller ikke kunnet holde sig fast i længere tid. Afh. kravlede selv ud maskinen og ned ad trappestigen. Ca. 10 meter fra maskinen lagde han sig på gulvet og havde det dårligt.

…

Afhøring af

Svineavler … [4/1 2008]

Afh. forklarede at betydningen manuel betjening betyder at anlægget står stille og skal sættes på automatisk for at kunne køre igen.

Afh. havde ingen forklaring på hvorfor anlægget den pågældende dag var gået i gang.

Det er ikke normalt at kravle ned i anlægget. Rengøringen foregår fra toppen ved lugen med højtryksrenser og siden 2001 da anlægget blev installeret er det måske sket 2 gange at man havde været nede i tanken, bl.a. for tilsyn af bunden.

Instruktion om brug og sikkerhedsforanstaltninger blev af afhørte givet inden for en måned efter ansættelsen af forurettede. Afhørte forklarede at man i virksomheden overalt har motorer - 54 i alt - og ved arbejde/problemer med disse bliver hovedstikket trukket ud. Det er helt normal procedure.

> Der er ingen der fører tilsyn med rengøringen af anlægget. Hver medarbejder har selv ansvaret.
>
> Siden ulykken var der ved lugen blevet installeret en afbryder der standser anlægget når lugen fjernes.
> …
> Afh. forklarede [8/10 2007] at forurettede er driftsleder på svinefarmen. Normalt arbejder han ikke med omhandlede vådfodringsanlæg, men var bekendt med at der skulle slukkes for anlægget ved hovedafbryderen og stikket til anlægget skulle fjernes. Der foreligger også en manual med sikkerhedsforskrifter - ikke ved anlægget - men på kontoret.
>
> Anlægget starter automatisk flere gange i løbet af døgnet og fodrer automatisk svinene. Maskinen tilføres foder og 1 kg foder blandes med 3 liter vand. Dette foregår med maskinens 'piskeris'. Anlægget styres fra PC-er og kan udkobles via PC-eren. Afh. vidste ikke om dette havde været tilfælde d.d. Forurettede havde været alene i hallen med anlægget."

Arbejdstilsynet undersøgte den 8/10 2007 skadestedet og nedlagde i den forbindelse et strakspåbud, hvorefter virksomheden skulle træffe effektive foranstaltninger, der sikrede, at blanderens mandehulsdæksel ikke kunne fjernes. I Arbejdstilsynets skrivelse af 18/2 2008 hedder det bl.a.:

> "Arbejdstilsynet indstiller efter en samlet vurdering, at der ikke foretages videre i sagen.
>
> Arbejdstilsynets finder ikke, at der kan føres bevis for, at der i sagen er udvist uagtsomhed i sådan en grad, at dette kan begrunde, at der rejses tiltale for overtrædelse af arbejdsmiljølovgivningen.
>
> Der er herved lagt vægt på, at skadelidte, inden han kravlede ned i vådfodringsblanderen på anlæggets computer, stillede anlægget på manuel betjening, og at han derfor havde en berettiget forventning om, at anlægget ikke kunne starte."

I skrivelse af 9/7 2008 blev den politimæssige efterforskning i sagen indstillet med henvisning til, at der ikke var rimelig formodning for, at et strafbart forhold var begået fra arbejdsgiverens side.

Selskabet var af den opfattelse, at klageren havde forvoldt skaden ved grov uagtsomhed og afviste i skrivelse af 28/11 2008 at anerkende dækningspligt i sagen. Hertil anførte han i skrivelse af 9/1 2009 bl.a.:

> "Som jeg har forklaret skulle jeg rense tanken og **inden** jeg går op på tanken sætter jeg den på manuel betjening, hvilket er tilstrækkelig når den skal renses oppe fra. På daværende tidspunkt er jeg **ikke** klar over at jeg **senere** bliver nødt til at kravle ned i tanken. Jeg bliver først klar over at der er noget galt med tanken/omrøren da den bliver rengjort og derefter kravler jeg ned i den. Dette kan jeg ikke se kan være groft uagtsomt på nogen måde, da det er en handling der foranlediges af en anden. Havde jeg vidst helt fra starten at jeg skulle

ned i tanken er der **ingen tvivl** om at jeg havde slået hovedafbryderen fra inden jeg overhovedet var kravlet op og havde startet rengøringen af tanken, men da det **ikke** var tilfældet og det først viser sig at jeg skulle ned i tanken senere, har jeg ment at det **i forbindelse med rengøringen** var tilstrækkeligt at slå tanken på manuel behandling. Men udfra J.J.'s udlægning/beskrivelse **skulle jeg have set** at omrøren var slidt, **kravlet ned fra tanken** og slået den på manuel behandling og **herefter kravlet op og ned i tanken.** Dette er absolut ikke tilfældet.

Korrekt at jeg er alene i rummet, udelukkende fordi jeg på daværende tidspunkt **kun** skulle have rengjort tanken oppefra, og ja pga travlhed vurderer jeg at det ikke er nødvendigt at der skal stå en person og kigge på det. Havde jeg forinden vidst at jeg skulle ned i tanken, havde vi været to personer.

Det er korrekt at jeg har udtalt til politiet at jeg ikke har overholdt proceduren i forbindelse med at jeg skulle ned i tanken, men det var meningen at jeg kun skulle rengøre tanken oppefra og ikke ned i den. Ja jeg har udtalt at jeg selv var skyld i ulykken. Og ja det er klart at jeg efterfølgende siger at jeg skulle have slået hovedafbryderen fra, det er meget normalt, at man i en krise situation siger: 'havde jeg bare... eller jeg skulle have gjort...', men man kan altid være bagklog, hvilket jo som regel er derfor en ulykke sker.

Det er under udførelsen af mit arbejde med rengøringen af tanken oppefra at selve situationen ændrer sig i løbet af få sekunder og derefter handler jeg, det kan jeg ikke se, hvordan kan være groft uagtsomt.
Og jeg kan heller ikke forstå at der lægges så stor vægt på min arbejdsgivers udtalelse om, at det ikke er normalt at kravle ned i tanken, at det måske kun er sket to gange i forbindelse med tilsyn af bunden. Det er jo heller ikke normalt at tanken går i stykker og derfor er det jo heller ikke normalt at vi kravler ned i den. Normalt kravler vi ikke ned i tanken, men renser oppefra hvor det er tilstrækkeligt at slå tanken på manuel betjening, da der ikke kan ske noget, men i udførelsen heraf ændrer situationen sig, hvilket medfører at jeg kommer ud for ulykken.
…
Vedr. min ulykke er det situationen der ændres og et øjebliks uopmærksomhed der gør at jeg havner i denne ulykke og det kan på ingen måde være at handle groft uagtsomt, så jeg kan ikke acceptere ovennævnte beslutning og beder jer derfor revurdere sagen. Der skal ikke herske nogen tvivl om, at havde jeg vidst at jeg skulle ned i tanken havde jeg slukket for hovedafbryderen."

Selskabet har i skrivelse af 20/11 2009 til nævnet redegjort for sin stillingtagen således:

"Vi skal henvise til det i vores tidligere breve allerede anførte. Herunder skal vi særligt henvise til oplysningerne i politirapporten, der bekræfter, at forsikringstageren har overtrådt elementære sikkerhedsforskrifter, som han forinden var bekendt med og instrueret i.
…
Disse sikkerhedsforanstaltninger er i overensstemmelse med de instrukser, som forsikringstageren, der er ansat som driftsleder, har fået af sin arbejdsgiver, jf. oplysningerne i politirapporten.

I forbindelse med forsikringstagerens arbejde med den pågældende landbrugsmaskine er ingen af ovennævnte sikkerhedsforanstaltninger overholdt.

Endvidere skal vi bemærke, at arbejdsmiljølovgivningen omhandler og retter sig mod virksomheden og arbejdsgiveren.

…
Det har således ingen betydning for vurderingen af arbejdstagerens (forsikringstagerens) udviste uagtsomhed, at Arbejdstilsynet har vurderet, at der ikke er belæg for at rejse tiltale for overtrædelse af arbejdsmiljølovgivningen, da denne tiltale alene vil være rettet mod virksomheden/arbejdsgiveren.

Til støtte for vores afgørelse vedlægges kopi af ankenævnskendelse nr. 67.629, hvor nævnet fandt, at der ligeledes var udvist grov uagtsomhed, da sikkerhedsbestemmelser omtalt i kvalitetshåndbogen ikke var overholdt i forbindelse med rengøring af elhøvl.

På baggrund af ovennævnte skal vi fastholde, at forsikringstageren har udvist grov uagtsomhed, hvorfor vi ikke kan tilbyde forsikringsdækning for det anmeldte ulykkestilfælde."

Heroverfor har klagerens repræsentant i skrivelse af 7/12 2009 til nævnet bl.a. bemærket:

"Politirapporten:
Nykredit henviser til, at det af politirapporten skulle fremgå, at skadelidte har overtrådt elementære sikkerhedsforskrifter.
Det er ikke beskrevet i rapporten. Det er af arbejdsgiveren, …, oplyst, at medarbejderne er instrueret om generelt ved rensning og reparation af maskinerne, at afbryde strømmen ved hovedafbryderen, men der er ikke givet konkret instruktion om den aktuelle vådfoderblander.
[Arbejdsgiveren] … udtaler til rapporten, at når vådfodringsanlægget sættes på manuel betjening, betyder det, at anlægget står stille og skal stilles på automatisk for at kunne starte igen. Han kan ikke forklare, hvorfor anlægget alligevel gik i gang.

Arbejdstilsynet har vurderet, at anlægget ikke var sikkerhedsmæssigt forsvarligt indrettet, idet mandelugen enten ikke skulle kunne åbnes eller skulle være monteret en kontakt, der afbryder strømmen til anlægget, når lugen åbnes. Der blev derfor nedlagt straks-påbud om, at anlægget ikke måtte anvendes før lugen var forsynet med en sådan afbryderkontakt.
…
Manual for Datamix Multifeeder 5000:
Jeg har forgæves efterspurgt den hos …
[Klager] oplyser, at han mener, der står en manual på kontoret. Han er ikke blevet præsenteret for den og han har ikke læst den.

Brev fra Arbejdstilsynet:
…
I Arbejdstilsynets brev af 18.2.2008 skriver de: 'Der er herved lagt vægt på, at skadelidte, inden han kravlede ned i vådfodringsblanderen på anlæggets computer, stillede anlægget på manuel betjening, og at han derfor havde en berettiget forventning om, at anlægget ikke kunne starte'.
Det er således et vigtigt argument for Arbejdstilsynet i deres vurdering af sagen, at skadelidte havde 'en berettiget forventning om at anlægget ikke kunne starte'.
Dermed er det Arbejdstilsynets vurdering, at [klager] ikke har optrådt groft uagtsomt.

Ankenævnskendelse nr. 67.629:
Nykredit henviser som støtte for deres afgørelse ovennævnte kendelse.
Det særlige ved denne kendelse er, at skadelidte intet gør for at forebygge ulykken. Tværtimod fjerner han de sikkerhedsanordninger på fræseren, der skal beskytte ham mod en ulykke og arbejder videre med maskinen, mens denne kører på fulde omdrejninger.

I [klagers] sag afbryder han maskinen ved at sætte den på manuel betjening i den sikre overbevisning, at den ikke kan starte før den igen sættes på automatisk betjening.
Hændelsesforløbet er således ganske anderledes. [Klager] har aktivt søgt at sikre sig mod at skaden skulle ske ved at stoppe maskinen og ændre indstillingen fra automatisk til manuel betjening."

Hertil har selskabet i skrivelse af 14/12 2009 bl.a. bemærket:

"Vi skal fremhæve, at man i forbindelse med grov uagtsomhed skal vurdere den indlysende risiko for skade.

Vi fastholder, at forsikringstageren har overtrådt elementære sikkerhedsforskrifter, hvorved der i forbindelse med arbejdsmaskinen har været en indlysende risiko for skade.
…
Forsikringstageren har i øvrigt i brev af 9. januar 2009 anført følgende:

'Der skal ikke herske nogen tvivl om, at havde jeg vidst at jeg skulle ned i tanken havde jeg slukket for hovedafbryderen.'

Ovennævnte bekræfter, at forsikringstageren er blevet instrueret om brug og sikkerhedsforanstaltninger, og at forsikringstageren i den pågældende situation har overtrådt elementære sikkerhedsforskrifter.

Af ejerens udtalelse kan endvidere udledes, at tilsyn af bunden ikke hører under den almindelige daglige rengøring af arbejdsmaskinen.

Vi finder ikke anledning til at tilsidesætte forsikringstagerens forklaringer over for politiet - heller ikke dem, der er afgivet umiddelbart efter ulykken."

I den omhandlede manual med sikkerhedsforskrifter hedder det bl.a.:

"SKIOLD Echberg A/S arbejder konstant på at udforme og montere anlæggene, således at brugeren er sikret mest muligt mod risici for ulykker.

Desværre er opbygningen af et vådfodringsanlæg så komplekst, at det ikke lader sig gøre 100%. Da er det vigtigt for os, Dem og Deres medarbejdere at opnå størst mulig sikkerhed på arbejdspladsen, har vi i det følgende gjort rede for nogle grundlæggende sikkerhedsforanstaltninger, man bør efterleve ved arbejdet med anlægget.

- Sørg for rigelig udluftning, før du går ned i blandetanken. Der er ingen ilt tilstede. Tag låget af og lad f.eks. en luftslange fra en magnetventil blæse luft ned, før og medens du er i blandetanken. Prøv f.eks. først med en tændstik, om der er ilt tilstede, før du kravler ned.

- Sluk for hovedstrømmen til styretavlen, og tag eventuelle sikringer til omrøreren ud, inden du går ned i blandetanken.

- Gå aldrig ned i blandetanken, når du er alene. Hav altid en voksen medhjælper i nærheden.

- Sluk for hovedstrømmen til styretavlen, før du adskiller pumpen.
- Skal du arbejde med mekaniske dele, der styres af foderanlæggets computer, husk da: **SLUK FOR HOVEDSTRØMMEN OG TAG EVENTUELLE SIKRINGER TIL DEN PÅGÆLDENDE MASKINE UD AF STYRETAVLEN, SÅ LÆNGE DU ARBEJDER MED MASKINEN.**"

Af forsikringsbetingelsernes punkt 3.14 fremgår bl.a., at forsikringen ikke dækker skader, som skyldes forsikredes grove uagtsomhed.

Nævnet udtaler:
Efter sin gennemgang af sagen må nævnet lægge til grund, at klageren satte blandingstanken på manuel betjening, da han ville rengøre den oppefra. I den forbindelse blev han opmærksom på, at noget var galt nede i tanken, hvorefter han undersøgte dette nærmere ved at gå ned i den. Nævnet finder det betænkeligt at fastslå, at klageren derved har handlet groft uagtsomt. Selskabet har derfor været uberettiget til at afslå at udbetale erstatning, hvorfor

b e s t e m m e s :

Selskabet, Nykredit Forsikring A/S, skal anerkende, at klageren ikke har handlet groft uagtsomt, og på den baggrund genoptage sagsbehandlingen og forrente en eventuel erstatning efter forsikringsaftalelovens § 24.

J. Hermann